

Motion till riksdagen

1988/89:Ub504

av Ulla Orring (fp)

Läkarutbildningen i Umeå

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa på lika villkor för hela landets befolkning. Tyvärr råder mycket ojämlika förhållanden i vårt land vad gäller sjukvårdens tillgänglighet.

Förutom bristen på läkare och annan sjukvårdspersonal förekommer inom den norra sjukvårdsregionen språkliga svårigheter för en god kontakt mellan patient med samiska och finska som modersmål och läkare. Vikarierande danska läkare blir därför ingen tillgång för sjukvården inom vissa delar av Norrlands inland.

För att kunna utöva läkaryrket är förutom medicinska och etiska kunskaper, den språkliga kommunikationen mellan patient och läkare av utomordentligt stor betydelse. Även en gemensam kulturell bakgrund utgör en stor värdegemenskap för kontakten mellan patient och läkare.

I andra länder har dessa förhållanden redan uppmärksammats. I Danmark har man sökt främja utbildning av grönländare (inuit) till sjukvårdspersonal och läkare. I Canada, som också har glesbygdsproblem av likartad karaktär som norra Norrlands inland, förs nu en medveten politik syftande till att överföra ansvaret för sjukvården inom inuitiska och indianska befolkningsgrupper till personal rekryterade från dessa grupper.

I Finland finns läkarutbildningsplatser reserverade för samer vid universitetet i Uleåborg. I Norge har sedan 1963 funnits en särskild kvot för samisktalande läkarstudier vid universitetet i Bergen. Två platser för samisktalande studenter som uppfyller minimikraven har avsatts. Kvoteringen i Bergen har utan tvivel varit avgörande för utvecklingen av den samiska hälsovården. Studieresultaten från de samisktalande har ej heller på något sätt varit sämre än hos de enbart norsktalande. Vid universitetet i Tromsø finns ingen särskild kvotering utan i stället får de samisktalande studerande extra poäng för kunskap i samiska vid intag till läkarlinjen. På samma sätt har också en särskild kvotering för ungdomar från Finnmark skett, om de uppfyller vissa minimikrav.

Erfarenheterna från den särskilda satsningen för läkarstudier i Norge visar nu på förbättrade förutsättningar för hälso- och sjukvård för befolkningen.

Sälunda har även inrättats ett samiskt specialistcentrum i Karasjok i Nord-Norge bemannat av samisktalande läkare i invärtesmedicin och reumatologi. Även barn- och ungdomspsykiatri med specialistutbildad läkare finns.

En hälsoundersökning som genomfördes 1980 i Norge för att kartlägga den samiska befolkningens hälsotillstånd, visade att samerna skilde sig från

befolkningen i övrigt genom en högre andel av bl.a. socialmedicinska problem. Inte mindre än 65% av den undersökta gruppen uppgav språkproblem som hinder för att söka läkare för råd och vård.

I norra Sverige, främst i Torne-dalen, finns stora grupper av finsktalande medborgare. Det syns självklart att även dessa samt övriga finsktalande gruppers behov av läkare- och sjukvårdskontakt skulle underlättas om tillgång på finsktalande läkare kunde svara upp mot behovet.

I norra sjukvårdsregionen är läkarbristen betydande. Till en del motverkas detta förhållande genom den nu föreslagna ökade utbildningen av läkarstuderande i Umeå. Det har visat sig att mellan 60—70% av de i Umeå utbildade läkarna stannar i den norra regionen efter avslutad utbildning. Det finns anledning att förmoda att en stor del av de läkare som rekryterats från den nordliga finsk- och samiskspråkiga befolkningen också skulle komma att utöva läkaryrket bland dessa befolkningsgrupper särskilt om de utbildas i Umeå.

Det finns all anledning att vid den nu föreslagna utökningen av läkarstuderande vid Umeå universitet se över antagningsbestämmelserna.

Sammanfattningsvis visar också erfarenheterna från Norge, där man i 25 år använt sig av kvotering vid antagning av samisktalande studerande till läkarutbildning, att hälso- och sjukvårdens tillgänglighet förbättrats för dessa grupper.

Jag föreslår att personer med samisk och finskspråkig bakgrund i Sverige som fyller allmänna kompetenskrav för läkarutbildning ges extra intagningspoäng till läkarutbildning för deras kunskaper i samiska respektive finska eller alternativt att ett visst antal läkarutbildningsplatser reserveras för sådana personer.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om intagning av studerande med samisk- och finskspråkig bakgrund till läkarutbildning vid Umeå universitet.

Stockholm den 12 januari 1989

Ulla Orring (fp)